

Novi doktorici znanosti s področja geografije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani

Anja Šulin Košar:

Optimalna velikost Ljubljane z vidika trajnostnega prostorskega razvoja Slovenije

Optimal size of Ljubljana in terms of sustainable spatial development of Slovenia

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2019, 235 strani

Mentor: dr. Dejan Rebernik

Zagovor: 26. 2. 2019

Naslov: Pavšičeva 6, 1000 Ljubljana

E-pošta: anjasulin@gmail.com

Izvleček: Teorija optimalne velikosti mest, ki se je prvič pojavila v 19. stoletju, pravi, da naj bi optimalno velikost mesta dosegli z ravnovesjem med mestnimi stroški in koristmi. A enoten izračun, s katerim bi ugotovili optimalno velikost nekega mesta, je težko določiti, saj so si mesta med seboj različna. V 21. stoletju je vodilno načelo za razvoj mest postalo trajnostno mesto. Poleg trajnostnega razvoja, je za prostorski razvoj Slovenije in njenih mest pomemben tudi policentrični razvoj, ki zmanjšuje regionalne razvojne razlike med regijami. S tega vidika je v doktorski disertaciji obravnavan primer mesta Ljubljane. Kakor ostala evropska mesta se tudi Ljubljana sooča s številnimi razvojnimi, socialnimi in okoljskimi vprašanji. Trajnostno kompaktno mesto je vizija, s katero bi Ljubljana lahko dosegla zastavljene razvojne cilje. Optimalno velikost je Ljubljana sicer že dosegla, zato naj se prostorsko ne bi več širila, saj bi s tem posegli v ranljivo naravno okolje. Hkrati bi njeno povečanje v vseh pogledih negativno vplivalo na enakovreden regionalni razvoj države. Kljub vsemu se Ljubljana še vedno lahko širi, a le znotraj obstoječih meja, pri čemer pa bo pomembna ne samo mestna prostorska politika, temveč tudi državna.

Gljučne besede: urbana geografija, urbanistično planiranje, optimalna velikost mest, trajnostni razvoj, policentrični razvoj, kompaktno mesto, Ljubljana

Leni Ozis:

Morfogeneza spodmolov v slovenski Istri

Morphogenesis of rock shelters in Slovenian Istria

Doktorska disertacija: Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Študijski program humanistika in družboslovje – geografija, 2019, 156 strani

Mentor: dr. Karel Natek

Somentor: dr. Uroš Stepišnik

Zagovor: 23. 9. 2019

Naslov: Jamova cesta 50, 1000 Ljubljana

E-pošta: leni.ozis@gmail.com

Izvleček: Spodmoli so vdolbine v navpičnih stenah pod previsi, ponavadi manjših dimenzij kot jame, njihova širina je večja od globine. Izpostavljeni so zunanjim vplivom. V slovenski Istri se pojavljajo v stenah iz eocenskih alveolinsko-numulitnih apnencev. Najdemo jih v stenah Kraškega roba in v dolini reke Dragonje. Podnebje območja je submediteransko, spodmoli imajo povečini J-JZ ekspozicijo, njihove stene prekrivajo lehnjakasti kapniki.

Naš namen je bila geomorfološka preučitev spodmolov v slovenski Istri in njihova morfofenetska interpretacija. Izvedli smo morfografsko, morfometrično in morfostrukturno analizo spodmolov,

analizo mikroklimatskih značilnosti lokacij in analizo kemičnih lastnosti vode v spodmolih. Za raziskavo smo izbrali dve lokaciji – Veliki Badin pri Sočergi in Stena v dolini Dragonje.

Spodmoli nastanejo na stiku apnenčastih plasti z različnimi litološkimi značilnostmi, ena od plasti je manj odporna na razpadanje. Nastajajo s kombinacijo kemičnega in mehanskega preperevanja, sodelujejo tudi denudacijski in graviklastični procesi. S kemičnim preperevanjem na stiku plasti nastane začetna zajeda, razvoj se nadaljuje z mehanskim preperevanjem, ki s sledenjem nezveznostim v kamnini oblikuje spodmole. Preperevanje poteka pod vplivom različnih dejavnikov: prisotnosti organizmov, ekspozicije in mikroklimatskih dejavnikov. Spodmoli rastejo v steno z delovanjem notranjih napetosti v kamnini in ohranjajo obliko, ki je najbolj stabilna. Ker nastajajo s sodelovanjem različnih procesov, jih štejem za poligenetske reliefne oblike.

Ključne besede: geomorfologija, morfogeneza, geomorfni procesi, preperevanje, reliefne oblike, spodmol, slovenska Istra, Veliki Badin, Stena v dolini Dragonje

Lucija Miklič Cvek